

Život Cirkvi

Ročník 15

42/2008

Celonárodná púť Slovákov v Lurdoch
Kardinál Tomko: Všetko patrí Bohu

Stalo sa to kdesi vo Francúzsku niekedy v devätnástom storočí. V kupé istého vlaku mladý muž sledoval starca oproti sebe, ako medzi prstami drží zrnká ruženca. Mladík začal svojho spolucestujúceho presviedčať o zastaranosti, nemodernosti a najmä nevedeckosti takejto a podobných modlitieb. Dokonca ponúkal, že poskytne vedecké, naozaj vedecké publikácie, ktoré podopnú tieto jeho tvrdenia. Starec trpezlivo počúval a poskytol aj svoju vizitku, ktorú si mladý muž prečítal s veľkým prekvapením. Stálo na nej: Luis Pasteur, vedecký inštitút v Paríži.

Nie, ruženec, ktorý sa počas októbra intenzívnejšie modlíme, nie je rezervovaný iba takzvaným „jednoduchším ľuďom“, ako sa to azda javilo onomu mladíkovi. Azda sa domnieval - a taký názor nechýba ani dnes - že ruženec je iba akási katolícka modifikácia modlitebného mlynčeka. Takýto názor však môže zastávať iba niekto, kto sa tejto modlitby zľakol skôr, ako sa ju pokúsil skutočne spoznať. Lebo ruženec je vlastne veľmi účinná forma sústredenia. Ved' keď napríklad analyzujeme obraz, mnohokrát sa – stále na ten istý obraz – opakovane zahľadíme. Alebo keď rozoberáme text, ten istý text čítame opakovane mnohokrát. Podobne je aj text Zdravas, uvedený Otčenášom, súborom myšlienok, na ktoré sa človek ich opakovaním sústreďí, do ktorých sa ponára, spoznávajúc ich hĺbku a vnútorné súvislosti. Je to čosi celkom opačné, ako napríklad videoklip: okamžite púta pozornosť nesmierne rýchlym striedaním obrazov, zvukov a slov, no daňou za strhujúcu rýchlosť je neraz znechucujúca plytkosť a bezobsažnosť. Lenže práve naša

Ruženec

uponáhlaná doba potrebuje chvíle zastavenia a reflexie. Ani ruženec na spätnom zrkadle auta, ani zavesený na krku ešte veľa nerieši: posunom je schopnosť pokojne ho vziať do ruky a opakovať rozjímavu tajomstvá Zdravas.

Sviatok Kráľovnej posvätného ruženca na začiatku tohto mesiaca pripomína slávne víťazstvo kresťanov pri Lepante, ktoré zachránilo existenciu európskeho kresťanstva. Bojovníci vtedy s veľkou dôverou vzývali Božiu Matku, aby im pomohla. Možnosť takejto pomoci o niekoľko storočí popierali velitelia inej armády, komunistickej armády Východného Nemecka. V časoch berlínskeho múru uverejnil východonemecký časopis vojenského leteckva Flügel der Heimat, Letka vlasti, varovanie vojakom, ktorí sa pri zoskoku padákom modlia. „Keď sa otvoria dvere lietadla - písalo sa v článku - a príde hodina pravdy zoskoku do prázdna, niektorí vojaci sa zvyknú prežehnať znakom kríža recitujúc akúsi modlitbu. Vzývať nejakého neznáameho Boha recitovaním modlitieb je absolútne zbytočné. Radšej si spočítajte sily, rýchlosť i smer vetra a zrýchlenie pádu. A ak sa raz padák neotvoril, niet takých ružencov, čo by vás udržali.“ V dobovej správe, informujúcej o tomto článku sa tiež uvádza, že niektorí vojaci sa naďalej ticho modlili, lebo viac verili Bohu ako Marxovi a svojim politrukom.

Ruženec, ako lano istiace človeka pred zoskokom do priepastných temnôt, zakomponoval do svojho „Posledného súdu“ už slávny Michelangelo. Tento málo známy detail si môže všimnúť každý, kto sa v Sixtínskej kaplnke pozorne zaďáva do ľavej dolnej zóny tejto povestnej maľby: dvaja ľudia, visiaci nad priepasťou zatratenia sa zachraňujú pevne držiac ruženca, na ktorom ich vyťahuje tretí človek. Dva konce záchranného duchovného lana, ten pevne ukotvený a ten druhý ponúkaný na zachytenie, sú vlastne zakomponované v každom jednom Zdravase: najprv oslovujeme Milostiplnú a Požehnanú, s ktorou je Pán, akoby sme tým uznávali pevný záchytný bod, ponúkajúci nádej na záchranu. A následne hovoríme o sebe, o „nás hriešnych“, ktorý tak veľmi potrebujeme jej orodovanie, ktorí tak veľmi potrebujeme vzťažný bod, istotu, majúci signalizujúci duchovnú pevninu, ktorou je sám Ježiš Kristus. On je ústrednou postavou, vyvrcholením a duchovným epicentrom celého Svätého písma. O Svätom písme v živote Cirkvi v týchto dňoch rozjímajú a diskutujú aj biskupi zhromaždení v Ríme na Biskupskej synode. Obetujme ružencové desiatky aj za nich, aby podobne, ako boli na Márii príhovor svadobčania v Káne Galilejskej obdarovaní dobrým vínom, aby podobne na jej orodovanie z Biskupskej synody - obrazne povedané - vzišlo dobré víno pozitívnych podnetov, ktoré pomknú veriacich brať do ruky Bibliu s ešte väčšou úctou. A s vierou, že texty inšpirované Duchom Svätým majú naozaj premieňajúcu silu aj v našom každodennom živote.

RV, Jozef Haľko
snímka Peter Zlmen

Benedikt XVI. pred nedeľnou modlitbou Anjel Pána

Vatikán (12. októbra, RV) - Na záver slávnosti kanonizácie štyroch nových svätých - talianskeho kňaza Gaetana Errica, švajčiarskej klarisky Márie Bernardy Bütlerovej, indickej rehoľníčky Alfonzy od Nepoškvrneného počatia a ekvádorskej laičky Narcisy de Jesús – v nedeľu 12. októbra sa pápež Benedikt XVI. pred Bazilikou sv. Petra vo Vatikáne spolu s veriacimi pomodlil mariánsku modlitbu. Z jeho úvodného príhovoru vyberáme:

„Chcel by som pozdraviť všetkých pútnikov z rozličných krajín, ktorí v hojnom počte prišli vzdať úctu novým svätým. Srdečne pozdravujem anglicky hovoriacich pútnikov, osobitne oficiálnu delegáciu z Indie a všetkých, ktorí prišli osláviť kanonizáciu sv. Alfonzy od Nepoškvrneného počatia. Jej hrdinské čnosti trpezlivosti, odvahy a vytrvalosti uprostred nesmierneho utrpenia nám pripomínajú, že Boh nám vždy dáva silu, potrebnú na prekonanie každej skúšky.

Chcem ubezpečiť kresťanských veriacich Indie, ktorí vzdávajú vďaka Bohu za prvú dcéru ich krajiny vyzdvihnutú na verejnú úctu, o mojich modlitbách počas tohto náročného obdobia. Odporúčam do prozreteľnostnej opatery všemohúceho Boha všetkých, ktorí sa usilujú o pokoj a zmierenie, a vyzývam páchatel'ov násilia, aby sa zriekli týchto činov a pripojili sa k svojim bratom a sestrám a spolu s nimi pracovali na vytváraní civilizácie lásky. Nech Boh žehná vám všetkým!

S veľkou radosťou vítam nemecky hovoriacich veriacich, osobitne pozdravujem oficiálnu delegáciu Švajčiarska, ako aj františkánske misijné sestry Panny Márie Pomocnice. Svätá Mária Bernarda celý svoj život odovzdala Pánovi. Tak sa stala nástrojom

Božej lásky a ohlasovala ho až po vzdialené končiny zeme. Podľa jej príkladu sa aj my usilujme prinášať ľuďom Boha lásky a nádeje. Nech vám Boh na to dá hojne svojich milostí.“

Po príhovoroch v ďalších jazykoch Svätý Otec pripomenul poľským pútnikom 30. výročie začiatku pontifikátu jeho predchodcu, ktorý si pripomenieme najbližší štvrtok: „Dnes sa vo vašej vlasti slávi deň zasvätený pamiatke môjho milovaného predchodcu Jána Pavla II. Zehním všetkým iniciatívam, ktoré si ho pripomínajú. Všetkých vás odporúčam Bohu v modlitbe.“

Na záver pápež oslovil veriacich hovoriacich po

talianky a všetkých vyzval na modlitbu ruženca, osobitne s úmyslom zastaviť násilie vo svete:

„Napokon sa obraciam so srdečným pozdravom na taliansky hovoriacich pútnikov, osobitne na duchovných synov sv. Gaetana Errica a na veriacich z Neapola a Kampánie. Drahí priatelia, v životoch svätých vždy nachádzame mocnú duchovnú prítomnosť Panny Márie. Rád by som v tomto mesiaci zdôraznil ich oddanosť modlitbe ruženca ako prostriedku každodenného zjednotenia s Ježišom, ako prameňa inšpirácie a útechy, ako nástroja príhovoru za potreby Cirkvi podľa úmyslov pápeža. Prosím vás, aby ste sa modlili za zmierenie a pokoj v situáciách, ktoré vyvolávajú obavy a veľké utrpenie: mám na mysli obyvateľstvo Severného Kivu, v Demokratickej republike Kongo a myslím na násilie proti kresťanom v Iraku a Indii, ktoré denne v modlitbách spomínam Pánovi. Prosme o ochranu Máriu, Kráľovnú svätých, aj za prácu Biskupskej synody, ktorá sa v týchto dňoch zišla vo Vatikáne.“

-jb-/ snímka RV

Generálna audiencia Benedikta XVI.: Pavol poznal Ježiša srdcom

Drahí bratia a sestry,

v predchádzajúcich katechézách o sv. Pavlovi som hovoril o jeho stretnutí so zmŕtvychvstalým Kristom, ktoré hlboko zmenilo jeho život, ďalej o jeho vzťahu s dvanástimi apoštolmi – osobitne s Jakubom, Kéfasom a Jánom –, ktorých Ježiš povolal, a o jeho vzťahu k cirkvi v Jeruzaleme. Ešte ostáva nezodpovedaná otázka, čo sv. Pavol vedel o Ježišom pozemskom živote, o jeho učení a umučení.

Skôr ako sa na ňu pokúsime odpovedať, je dobré si uvedomiť, že sv. Pavol rozlišuje dva spôsoby poznania

Ježiša a dva spôsoby poznania človeka vôbec. V Druhom liste Korint'anom píše: „Preto odteraz nepoznáme nikoho podľa tela. A ak sme aj poznali Krista podľa tela, teraz už nepoznáme“ (5, 16). Poznanie „podľa tela“, telesným spôsobom, znamená poznať iba zvonka, na základe vonkajších kritérií. Mohli sme viac ráz nejakú osobu vidieť, a teda spoznať jej výzor aj rôzne detaily jej správania: ako rozpráva, ako sa pohybuje a pod. Predsa však, ak niekoho poznáme takto, nepoznáme ho opravdivo, nepoznáme jadro jeho bytosti. Človeka možno skutočne poznať len srdcom.

Farizeji a saduceji poznali Ježiša naozaj len zvonka, oboznámili sa s jeho učením, vedeli o ňom veľa podrobností, no nepoznali ho pravdivo. Podobné rozlíšenie nájdeme aj v Ježišových slovách. Po svojom premeneaní na vrchu sa pýta apoštolov: „Za koho ma pokladajú ľudia?... A za koho ma pokladáte vy?“ (Mk 8, 27 – 29). Ľudia ho poznajú, no iba povrchné; vedia o ňom rôzne veci, ale v skutočnosti ho nepoznajú. Dvanásť však vďaka priateľstvu, ktoré je záležitosťou srdca, pochopili aspoň podstatu a začali poznávať, kým je Ježiš. Tieto rôzne spôsoby poznania existujú aj dnes: jestvujú učené osoby, ktoré vedia o Ježišovi mnohé podrobnosti, a sú aj jednoduchí ľudia, ktorí tieto podrobnosti nepoznajú, ale poznajú ho pravdivo: „srdce hovorí k srdcu“. A Pavol chce v podstate povedať, že Ježiša pozná takto, srdcom, a že takto sa poznáva človek v jeho podstate, pravdivo; a až potom sa poznávajú ďalšie podrobnosti.

No i po tomto vysvetlení ostáva otázka: čo vlastne Pavol vedel o skutočnom Ježišom živote, slovách, umučení a zázrakoch? Zdá sa isté, že sa s ním počas jeho pozemského života nestretol. Prostredníctvom apoštolov a rodiacej sa Cirkvi sa však určite dozvedel podrobnosti z Ježišovo pozemského života.

V jeho listoch môžeme nájsť tri spôsoby referovania o Ježišovi pred Veľkou nocou. V prvom rade ide o výslovné a priame odkazy. Pavol hovorí o Ježišom pôvode z Dávidovho rodu (porov. Rim 1, 3), vie o existencii jeho „bratov“ či pokrvných príbuzných (1 Kor 9, 5; Gal 1, 19), pozná priebeh Poslednej večere (porov. 1 Kor 11, 23) i ďalšie Ježišove výroky, napríklad o nerozlučiteľnosti manželstva (porov. 1 Kor 7, 10 a Mk 10, 11 – 12), o tom, že ak niekto ohlasuje evanjelium, spoločenstvo sa má oňho postarať, lebo robotník je hoden svojej mzdy (porov. 1 Kor 9, 14 a Lk 10, 7). Pavol pozná aj Ježišove slová, ktoré povedal pri Poslednej večeri (porov. 1 Kor 11, 24 – 25 a Lk 22, 19 – 20) a pozná aj jeho kríž. To sú priame slovné odkazy na slová a skutky z Ježišovo života.

Ako druhé možno rozpoznať v niektorých vetách Pavlových listov rôzne odkazy na tradíciu zaznamenanú v synoptických evanjeliách. Napríklad slová, ktoré čítame v Prvom liste Solúnčanom, podľa ktorých „Pánov deň príde ako zlodej v noci“ (5, 2), nemožno vysvetliť tým, že odkazujú na starozákonné proroctvá, lebo prirovnanie k zlodejovi v noci sa nachádza iba v Matúšovom a Lukášovom evanjeliu, je teda prevzaté zo synoptickej tradície. Tak ako keď čítame, že „čo je svetu bláznivé, to si vyvolil Boh“ (1 Kor 1, 27 – 28), počujeme ozvenu Ježišovo učenia o maličkých a chudobných (porov. Mt 5, 3; 11, 25; 19, 30).

Ďalej sú to slová, ktoré Ježiš vyslovil v mesiášskom chválospeve: „Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým“ (Mt 11, 25). Pavol zo svojej misionárskej skúsenosti vie, aké pravdivé sú tieto slová, totiž že práve jednoduchí ľudia majú srdce otvorené pre poznanie Ježiša. Aj narážka na Ježišovu poslušnosť „až na smrť“,

ktorú nachádzame v Liste Filipanom 2, 8, nám nutne pripomína totálnu pripravenosť pozemského Ježiša plniť vôľu svojho Otca (porov. Mk 3, 35; Jn 4, 34).

Pavol teda vie o Ježišom umučení a o jeho kríži i o tom, ako prežíval posledné okamihy svojho života. Ježišov kríž a tradícia o udalosti ukrižovania predstavujú ústredný bod Pavlovej kerygmy (ohlasovania).

Ďalším pilierom Ježišovo života, o ktorom sv. Pavol vedel, bola jeho Reč na vrchu, z ktorej cituje temer doslovne niektoré výroky, keď píše Rimanom: „Milujte sa navzájom... žehnajte tých, čo vás prenasledujú... Žite v pokoji so všetkými ľuďmi... dobrom premáhaj zlo...“ (porov. 12, 10 – 21). V Pavlových listoch sa teda verne odráža táto Ježišova reč (porov. Mt 5 – 7).

A napokon sa v Pavlových listoch stretáme aj s tretím spôsobom uvádzania Ježišových slov: a to vtedy, keď transponuje predveľkonočnú tradíciu na situáciu po Veľkej noci. Typickým príkladom je téma Božieho kráľovstva, ktorá bezpochyby predstavuje ústrednú tému v kázaní historického Ježiša (porov. Mt 3, 2; Mk 1, 15; Lk 4, 43). U Pavla si možno všimnúť transpozíciu tejto témy, lebo po zmŕtvychvstaní je evidentné, že Ježiš, Zmŕtvychvstalý, je sám Božím kráľovstvom. Kráľovstvo teda prichádza tam, kam prichádza Ježiš. A tak sa nevyhnutne téma Božieho kráľovstva, ktorá anticipovala Ježišovo tajomstvo, mení na kristológiu. Prítom tie isté dispozície, ktoré požadoval Ježiš na vstup do Božieho kráľovstva, platia aj u Pavla pre ospravedlnenie z viery: tak vstup do Božieho kráľovstva, ako aj ospravedlnenie si vyžadujú postoj hlbokkej pokory a disponibility, a tiež oslobodenie od predsudkov, aby človek mohol prijať Božiu milosť. Napríklad podobenstvo o farizejovi a mýtnikovi (porov. Lk 19, 9 – 14) prináša poučenie, ktoré nachádzame aj u Pavla, keď trvá na tom, že pred Bohom sa treba zbaviť akejkoľvek pýchy. Aj Ježišove výroky o mýtnikoch a prostitútkach, ochotnejších ako farizeji prijať evanjelium (porov. Mt 9, 10 – 13; Lk 15, 1 – 2), nachádzajú plnú odozvu v Pavlovom učení o Božej milosrdnej láske k hriešnikom (porov. Rim 5, 8 – 10; a tiež Ef 2, 3 – 5). Takto sa téma Božieho kráľovstva predkladá novou formou, hoci naďalej ostáva verná tradícii o historickom Ježišovi.

Ďalším príkladom vernej transformácie Ježišovo učenia sú „tituly“, ktoré sa na neho vzťahujú. Pred Veľkou nocou sa on sám označuje za Syna človeka, po Veľkej noci sa stáva zrejším, že Syn človeka je Božím Synom. Preto Pavol uprednostňuje pri označovaní Ježiša titul Kýrios, „Pán“ (porov. Flp 2, 9 – 11), ktorý vyjadruje Ježišovo božstvo. Pán Ježiš sa s týmto titulom zjavuje v plnom svetle zmŕtvychvstania. Na Olivovej hore v okamihu Ježišovej smrteľnej úzkosti (porov. Mk 14, 36) učeníci počuli, skôr než zaspali, ako sa rozpráva s Otcom a nazýva ho „Abba – Otče“. Je to veľmi familiárne oslovenie, ekvivalent nášho „otecko“, ktoré používajú deti v komunikácii so svojim otcom. Dovtedy bolo nepredstaviteľné, aby Žid používal podobné oslovenie, keď sa obracal na Boha. Ježiš, keďže

je pravým Synom, ho v tejto intímnej chvíli použije, hovoriac: „Abba, Otče.“ V listoch sv. Pavla Rimanom a Galat'anom sa prekvapujúco toto oslovenie „Abba“, ktoré vyjadruje exkluzivitu Ježišovho synovstva, objavuje na perách novopokrstencov (porov. Rim 8, 15; Gal 4, 6), pretože prijali „Synovho Ducha“ a teraz v sebe nesú toho istého Ducha a môžu hovoriť tak ako Ježiš a s Ježišom ako oprávdiví synovia svojho Otca môžu povedať „Abba“, lebo sa stali synmi v Synovi.

A nakoniec by som chcel poukázať na spásanosný rozmer Ježišovej smrti, ktorý nachádzame v evanjeliovej výpovedi, podľa ktorej „Syn človeka neprišiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby slúžil a položil svoj život ako výkupné za mnohých“ (Mk 10, 45; Mt 20, 28). Verný odraz týchto Ježišových slov sa nachádza v Pavlovom učení o Ježišovej smrti ako o výkupnom (porov. 1 Kor 6, 20), vykúpení (porov. Rim 3, 24), oslobodení (porov. Gal 5, 1) a zmierení (porov. Rim 5, 10; 2 Kor 5, 18–20). To tvorí jadro pavlovskej teológie, ktorá sa zakladá na týchto Ježišových slovách.

Napokon sv. Pavol nezahaľuje Ježiša do historického rúcha ako osobu z minulosti. Určite pozná veľkú tradíciu o Ježišom živote, slovách, smrti a zmŕtvychvstaní, no o tomto všetkom nehovorí ako o niečom minulom. Predkladá to ako realitu živého Ježiša. Ježišove slová a skutky nie sú pre Pavla súčasťou minulosti. Ježiš žije teraz a teraz k nám hovorí a žije pre nás. To je pravý spôsob, ako poznať Ježiša a prijať tradíciu, ktorá o ňom hovorí.

Aj my sa musíme naučiť poznávať Ježiša nie podľa tela, ako osobu z minulosti, ale ako nášho Pána a brata, ktorý je dnes s nami a ukazuje nám, ako žiť a ako zomierať.

Preložila Mária Spišiaková

Telegram Benedikta XVI. účastníkom islamsko-katolíckeho stretnutia

Vatikán (11. októbra, RV) – Vatikánsky štátny sekretár kardinál Tarcisio Bertone dnes v mene pápeža Benedikta XVI. zaslal telegram účastníkom 6. medzinárodného islamsko-katolíckeho stretnutia v centre Mariapoli v Castel Gandolfe, ktoré organizuje hnutie Fokoláre.

Štvordňové podujatie, ktoré potrvá do zajtra má názov „Kresťania a moslimovia v dialógu za univerzálne bratstvo. Láska a milosrdenstvo v Biblii a Koráne.“ V telegrame Svätý Otec vyjadruje nádej, že stretnutie obnoví srdečné priateľstvo vo vzájomnom dialógu, v rešpektovaní dôstojnosti pre každú ľudskú bytosť. Na tejto ceste prosí o Božiu pomoc, aby dobrotivý Boh viedol ľudstvo po ceste spravodlivosti a pokoja.

Benedikt XVI. kanonizoval štyroch nových svätých, po prvý raz aj z Indie

Vatikán (12. októbra, RV) – Nedľa vo Vatikáne sa niesla v znamení svätorečenia. Pri sv. omši o 10. hodine na posvätnom priestranstve pred Bazilikou sv. Petra, pápež Benedikt XVI. vyhlásil štyroch nových svätých.

Prvým z nich je taliansky kňaz Gaetano Errico, zakladateľ Kongregácie misionárov Najsvätejších srdc Ježiša a Márie, ktorý sa narodil v roku 1791 pri Neapole, kde aj neskôr pôsobil ako spovedník a duchovný poradca.

Druhou je švajčiarska rehoľná sestra pôsobiaca v Ekvádore a Kolumbii, Mária Bernarda Verena Bütlerová, zakladateľka Kongregácie františkánskych sestier misionárov Panny Márie Pomocnice. Žila v rokoch 1848-1924.

V Ríme bola dnes badateľná zvýšená prítomnosť veriacich pochádzajúcich z Indie. Ako tretiu v poradí totiž pápež svätorečil indickú rehoľníčku z Kongregácie františkánok-klarisiiek, sestru Alfonzu od Neпоškvrneného počatia, vlastným menom Anna Muttathupadathu. Život sestry Alfonzy, ktorá je vôbec prvou domácou svätou v histórii Indie, spadá do prvej polovice 20. storočia.

Štvrtou z dnešných svätorečených je ekvádorská laička Narcisa de Jesús Martillo Morán, panna, ktorá slúžila ako katechétka a nezištne pomáhala núdnym. Zomrela v peruánskej Lime v roku 1869 ako 37-ročná.

V rámci obradu, ktorý sa uskutočnil na začiatku svätej omše, vystúpil prefekt Kongregácie pre kauzy svätých Mons. Angelo Amato so žiadosťou o výrok svätorečenia. Pápež Benedikt XVI. potom slávnostným výrokom uskutočnil akt kanonizácie.

Benedikt XVI. predniesol homíliu, v ktorej vychádzal z knihy proroka Izaiáša o účasti blažených na nebeskej hostine v bielych rúchach. Ďalej veriacim priblížil spiritualitu jednotlivých kanonizovaných a vyzdvihol ich hrdinské čnosti.

-jb-

Telegram pápeža Benedikta XVI. k úmrtiu kardinála Zumárragu

Vatikán/Ekvádor (14. októbra, RV) – „Pastier, ktorý slúžil Cirkvi až do poslednej chvíle jeho evanjelizačného poslania“ – to sú slová z telegramu pápeža Benedikta XVI., ktorý dnes zaslal pri príležitosti úmrtia bývalého arcibiskupa hlavného mesta Quita v Ekvádore, 83 ročného kardinála Antonia Josého Gonzáleza Zumárragu.

Svätý Otec v ňom ďalej spomína na pôsobenie tohto pastiera v diecéze Machala a neskôr jeho miesto arcibiskupa mesta Quito. Kardinál bol tiež čestným predsedom Konferencie biskupov Ekvádoru a tiež predsedom výboru posledného misijného kongresu v Amerike.

Pápež poslal smútiacim apoštolské požehnanie. -sg, jv-

Príhovor arcibiskupa Zvolenského na Biskupskej synode

V sobotu dňa 11. októbra 2008 predpoludním vystúpil na desiatej generálnej kongregácii Biskupskej synody v Ríme aj bratislavský arcibiskup - metropolita Stanislav Zvolenský. Svoj príspevok predniesol ako druhý v poradí po príhovore vietnamského biskupa Mons. Josepha Vo Duc Minha.

Slová arcibiskupa Zvolenského prinášame v plnom znení:

Eminencie, excelencie, bratia a sestry v Kristovi, môj príspevok sa vzťahuje na body 23 a 24 Instrumentum laboris, ktoré sa zaoberajú účinnosťou Božieho Slova vo Svätom Písme.

Posledných dvesto rokov sme zaznamenali mimoriadny rozmach rôznych interpretačných metód a prístupov k Biblii. Súčasná teológia by bez nich bola určite ochudobnená. Otázny je však ich pastoračný prínos. Dokument Pápežskej biblickej komisie Interpretácia Biblie v Cirkvi (1993) pri mnohých z nich upozorňuje na ich nedostatok, ktorým je sústredenie sa viac na metodológiu, než na poslanstvo textu.

Aký typ interpretácie však dokáže otvoriť živé pramene Božieho slova? Zdá sa, že vhodným by bolo prizrieť sa bližšie na skúsenosti Cirkvi. V jej dejinách sa stretávame s mnohými mužmi a ženami, ktorí čítali Sväté písmo tak, že ich to priviedlo k úplnej reorientácii života, k zmene myslenia i konania alebo aspoň k novému zdôvodneniu svojho postoja viery.

Preskúmanie spôsobu lektúry Písma u svätcov nás môže priviesť k odkrytiu síce nie celkom nových ale do istej miery už zabudnutých spôsobov čítania Svätého písma.

Ako istý mimoriadny, a pritom exemplárny príklad môže poslúžiť františkánska lektúra Biblie, ktorá je nepochybne prekvapujúca, pokiaľ sa na ňu dívame z pohľadu súčasných vedeckých kritérií interpretácie a zároveň plodov viery, ktoré priniesla. Jedným z charakteristických znakov tejto lektúry bola zásada sine glossa. Išlo o prijatie Božieho Slova, tak ako je napísané v Svätom písme, bez akademických komentárov, ktoré v období života sv. Františka príliš alegorizovali a moralizovali Písmo. Je možné však obviniť Františka z Asisi z literalizmu a fundamentalizmu? Jeho lektúra Biblie bola nie tak doslovná, ako realitická. Podľa Františka Božia pravda nie je objektivizovaná v slovách a vetách Biblie, nie je vždy k dispozícii ako hotová odpoveď na všetky problémy.

Františkova exegéza vedie k priznaniu sakramentálneho charakteru Božieho Slova.

Predstavené poznámky nevystihujú celok otázky lektúry Svätého písma podľa svätého Františka. Sú len ilustráciou, ako môžeme u svätcov nachádzať hermeneutické perspektívy takého čítania Písma, ktoré vedie k radikalizmu viery, ponímaného nie ako juri-

dický radikalizmus, ale ako istota viery vyrastajúcej z počúvania. Tak teda ako môžeme istý hermeneutický princíp nájsť u sv. Františka, je potrebné snažiť sa ho odkryť aj v živote iných svätých, ktorých bohatstvom Cirkvej oplýva.

-jh-

Na Biskupskej synode vystúpil s príhovorom slovenský delegát - arcibiskup Ján Babjak

Vatikán (10. októbra, RV) – V piatok, 10. októbra 2008, vystúpil na Synode biskupov vo Vatikáne, v prítomnosti Svätého Otca Benedikta XVI., so svojím príhovorom aj prešovský gréckokatolícky arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ.

Prinášame celý text jeho príhovoru:

Drahý Svätý Otče, drahí spolubratia – synodálni otcovia, bratia a sestry!

Božie slovo je pravdivé a Boh účinkuje v živote človeka i celej Cirkvi. V Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku o tom svedčí skúsenosť s prenasledovaním v druhej polovici minulého storočia a s následným pozeňnaným rozvojom našej cirkvi.

Totalitná moc sa snažila o likvidáciu našej cirkvi, ale to bol len zámer človeka. Boží zámer však bol dať cirkvi nové milosti. Bohu vďaka, máme troch blahoslavených z tohto obdobia. Udalosti, ktoré sa s našou cirkvou udiali, plne potvrdzujú platnosť slov Ježiša Krista: „Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, aj ja vyznam pred svojim Otcem, ktorý je na nebesiach“ (Mt 10,32). Boh naplnia tieto slová už teraz, kedy sme svedkami rozkvetu našej miestnej cirkvi. Sme vďační Svätému Otcovi Benediktovi XVI. za to, že v januári tohto roka povýšil Gréckokatolícku cirkev na Slovensku na metropolitnú cirkev sui iuris so sídlom v Prešove, zároveň povýšil Košický apoštolský exarchát na eparchiu a zriadil novú eparchiu v Bratislave. Z Božej milosti máme dostatok kňazských povolání (priemerný vek kňazov v pastorácii je 41 rokov), otvorili sme formačné centrá pre rodinu a pre mládež. Všetky tieto dary sú ovocím utrpenia našej miestnej cirkvi, čo potvrdzuje, že Božie slovo sa počas týchto ťažkých časov rozvíjalo aj tým, že ho naši biskupi, kňazi, rehoľníci a veriaci prežívali svojím utrpením spojeným s obetou kríža. Toto všetko je veľmi silná skúsenosť Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, o ktorú sa tu s vami radostne delím. Kladiem si však otázku, čo s týmito darmi vo svetle Božieho slova ďalej urobíme?

Uvedomujem si, že aj v čase rozkvetu našej cirkvi je neustále potrebné stále viac čerpať z Božieho slova. U nás sa veľmi osvedčila prax vysvetľovania Božieho slova pri každej svätej liturgii (aj cez pracovné dni)

formou krátkej homílie alebo príhovoru. V mnohých farnostiach sa pravidelne konajú biblické hodiny, pri ktorých kňaz rôznymi formami zoznamuje veriacich s Božím slovom. Konajú sa tiež biblické olympiády pre deti a mládež, duchovné obnovy vo farnostiach, animátorské školy, evanjelizačné divadlo pre deti a mládež. Uvádzanie detí a mládeže do Biblie sa deje taktiež prostredníctvom vyučovania náboženskej výchovy na školách. Pred prijatím sviatostí sa koná príprava a katechéza, ktorá vychádza z Božieho slova. Viacerí veriaci sú formovaní aj prostredníctvom rôznych spoločenstiev. Božie slovo je ponúkané veriacim aj v rámci rôznych eparchiálnych pútí, kedy sú veriaci viac disponovaní pre počúvanie Božieho slova.

Ohlasovaniu Božieho slova v Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku pomáha jeho bohaté využitie v liturgii nielen v podobe priamych citácií žalmov ale aj v podobe parafráz biblického textu v liturgickej hymnografii, napr. v hymne Akatist. Božie slovo je sprostredkované veriacim aj formou ikon, ktoré nie sú len jednoduchou ilustráciou biblického textu, ale „oknom do neba“, prostredníctvom ktorého prebieha dialóg medzi Bohom a človekom, medzi človekom a Bohom.

Napriek všetkým vyššie spomenutým aktivitám prijímaniu Božieho slova u veriacich bráni to, že sú často ovplyvňovaní silným svetským relativizmom, liberalizmom a rozšírenou vierou v absolútnu platnosť vlastného názoru. To spôsobuje, že človek sám často určuje, čo z Božieho slova prijme a čo nie. Ďalším problémom je, že predkrstná katechéza rodičov je nedostačujúca na to, aby rodičov urobila schopnými vychovávať deti vo viere. Dôsledkom toho je obrovský nárast nepraktizujúcich kresťanov, ktorí nemajú záujem o Božie slovo a život viery. Osobitným problémom pri prijímaní Božieho slova v rodinách je cestovanie mnohých veriacich, zvlášť otcov a matiek, za prácou do vzdialených regiónov alebo aj do zahraničia.

Dôležité je, aby samotní kňazi a katechéti, ktorí sú ohlasovateľmi Božieho slova, mali s ním osobnú skúsenosť a cez ňu ho odovzdávali ďalej. Stáva sa totiž, že pri katechizovaní a príprave homílie kňazi prostredníctvom informačných technológií kompletne preberajú myšlienky iných, s ktorými sami nemajú skúsenosť. Tým spôsobom ohlasovanie Božieho slova nie je živé. Existuje ďalšie nebezpečenstvo, že homília neohlasuje vždy Ježiša Krista ako jediného Spasiteľa a Záchrancu z hriechu, ale sklzáne do moralizovania či ohlasovania etiky postavenej na ľudských silách, ktorej cieľom je len zlepšiť spolužitie medzi ľuďmi. Riešením tohto problému je permanentná biblická formácia kňazov, ktorá v sebe obsahuje správnu hermeneutiku biblického textu pre dnešnú dobu. Je nevyhnutné, aby kňazi ponúkali Božie slovo nie ako jednu zo životných filozofií, ale ako Bohom zjavenú pravdu, ktorá rieši problém života a smrti.

Väčšina katolíckych veriacich prichádza do kontaktu s Božím slovom iba pri slávení Eucharistie. Môžu

ním byť nadšení a oslovení, hneď ho s radosťou prijímajú (por. Mt 13,20), ale vyjdúc z chrámu Božie slovo udusia starosti života... Preto si dovoľím navrhnúť tejto synode, aby sme uvažovali o konkrétnom a živom prepojení ohlasovaného Božieho slova v liturgii s mimoliturgickým životom veriacich, aby ohlasené Božie slovo mohli lepšie vnútorne spracovať a prepojiť ho so svojím životom, aby tak nastala určitá spätná väzba. Aby Božie slovo neostávalo iba v intelektu, ale cez osobnú skúsenosť s ním prechádzalo do života a aby v tomto prepojení Božieho slova so životom Božiemu ľudu veľmi konkrétne pomáhala Cirkev. **-lp-**

Benedikt XVI. a biskupi generálneho zhromaždenia synody v Bazilike sv. Pavla za hradbami

Vatikán (13. októbra, RV) – Aj v pondelok o 9.00 hodine pokračovalo zasadnutie 12. generálneho zhromaždenia Biskupskej synody. Na programe bola 12. generálna kongregácia. Otvoril ju generálny sekretár synody Mons. Nikola Eterovič, ktorý oznámil zmenu v popoludňajšom programe zasadania. Otcovia biskupi ako aj pápež Benedikt XVI. sa totiž zúčastnia na púti k hrobu apoštola národov – teda do Baziliky sv. Pavla za hradbami pri príležitosti osláv Roku sv. Pavla. Stretnutie bude pokračovať o 18.00 hod. koncertom Viedenského orchestra o 18.00 hodine, na ktorom sa zúčastní aj pápež Benedikt XVI.

Počas dnešného predpoludnia vystúpili na zasadnutí viacerí biskupi. Viedol ho prefekt Kongregácie pre náuku viery kardinál William Joseph Levada za prítomnosti asi 230 biskupov.

Spomedzi vystupujúcich spomeňme príhovor arcibiskupa Sydney, kardinála Georga Pella. Ako uviedol, podľa neho sú biskupi povolaní k tomu, aby „vyrovnávali“ cestu pre Ducha tak, aby mohol úspešne vykonávať svoju prácu vo chvíli, keď sa Božie slovo stretáva s človekom a spoločenstvom. Ďalej vyzdvihol potrebu formovania skupín mladých a dospelých laikov, ktorí by svedčili o Kristovi v mládežníckych kruhoch vo farnostiach, školách a na univerzitách.

S príhovorom dnes vystúpil aj predseda Pápežskej rady pre laikov kardinál Stanislaw Rylko, ktorý vyzdvihol šírenie Božieho slova a označil ho za najvzácnejšie ovocie II. vatikánskeho koncilu.

Spomeňme ešte príhovor predsedu Pápežskej rady pre spravodlivosť a pokoj kardinála Renata Raffaeleho Martina, ktorý hovoril o tom, že tak ako štúdium Svätého písma, ako aj sociálnej náuky, napriek tomu, že používajú koncepcie a metodologicky odlišné nástroje, sú oba tým istým jedným poznaním viery. **-sg-**

Svätý Otec sa prihovoril na koncerte Viedenskej filharmónie

Vatikán (14. októbra, RV) – Pápež Benedikt XVI. sa spolu so synodálnymi biskupmi v utorok večer zúčastnil na koncerte Viedenskej filharmónie, ktorý organizovala nadácia „Pro Musica e Arte Sacra“ pri príležitosti osláv Roku sv. Pavla v Bazilike sv. Pavla za hradbami. Účastníci 12. generálneho zhromaždenia synody si tak vykonali púť k hrobu tohto apoštola národov. Pri tejto príležitosti sa viedenskej filharmónii a prítomným prihovoril Svätý Otec po taliansky a aj po nemecky.

V úvode spomenul súvislosť tohto podujatia s oslavami Roku sv. Pavla, keďže sa koncert konal práve v Bazilike sv. Pavla za hradbami, kde pred niekoľkými dňami slávnostne otvorili generálne zhromaždenie Biskupskej synody. Potom pozdravil organizátorov, hudobníkov, biskupov a všetkých prítomných a pokračoval slovami o 6. symfónii Antona Brucknera, ktorou sa orchester predstavil:

„V 6. symfónii sa nám predstavuje viera jej autora, schopná prenášať svojimi kompozíciami duchovnú víziu života a histórie. Pri počúvaní tejto slávnej skladby v Bazilike zasvätenej sv. Pavlovi, začneme prirodzene uvažovať o Prvom liste Korinťanom, v ktorom apoštol po tom, čo hovoril o rozdielnosti a jednote chariziem prirovnáva Cirkev k ľudskému telu, zloženého z rozdielnych údov, ktoré sú však všetky nevyhnutné pre dobré fungovanie. (porov. 1.Kor, 12). Aj orchester a zbor sú zložené z rozličných hlasov a nástrojov, ktoré tým, že sa zladia medzi sebou, ponúkajú melodickú harmóniu, príjemnú uchu aj duchu“.

V závere udelil Svätý Otec všetkým prítomným apoštolské požehnanie.

-sg, jv-

Zasadnutie Biskupskej synody aj na tému Iraku

Vatikán (14. októbra, RV) - Úvaha Benedikta XVI. nad hodnotou biblickej exegézy bola v centre pozornosti v utorok na zasadnutí Biskupskej synody, ktorá pokračuje na tému „Božie slovo v živote a poslaní Cirkvi“ vo Vatikáne. Zasadnutiu dnes predsedal austrálsky arcibiskup Sydney George Pell.

Svätý Otec si ďalej spomenul na dramatickú situáciu v Iraku, čím vyvolal mnohé emócie v synodálnej aule, na Mons. Faraja Rahha, ako aj ďalších dvoch kňazov či veriacich, ako aj ostatné obeť násilností v Iraku. Všetky ich mená dnes prečítali v aule, pričom ich nazvali novodobými mučeníkmi, ktorí sa za nás dnes modlia v nebi. Teraz je rad

na veriacich, aby žili Božie slovo na znak odpustenia – dodal Svätý Otec.

S prihovorom vystúpil aj chaldejský patriarcha Emmanuel III. Delly, ktorý okrem iného povedal:

„Žiť Božie slovo znamená pre nás svedčiť ním aj za cenu vlastného života ako sa to stalo a ako sa to aj deje pri obetovaniach sa biskupov, kňazov a veriacich.“

V tejto súvislosti hovoril aj don Giorgio Costantino na brífingu podľa ktorého je situácia v niektorých častiach Iraku veľmi tragická. V krajine chýba elektrina, voda, benzín, telefónne spojenie, celé ulice sú zablokované, školy zatvorené, nemocničná starostlivosť je obmedzená a ľudia sa boja únosov, výtržností a zastrasovania.

Chaldejský patriarcha Emmanuel III. Delly zasa v rozhovore pre Vatikánsky rozhlas hovoril o tom, čo môže v tejto situácii robiť synoda: „To, čo môže urobiť je hovoriť so zodpovednými, ktorí môžu priniesť krajine pokoj. Všetci môžu niečo urobiť modlitbou a rozhovormi so zodpovednými jednotlivých vlád.“

Vatikánsky štátny sekretár kardinál Tarcisio Bertone zasa hovoril o mladých. Spomenul, že len 13% dospelých veriacich považuje za dôležité uvažovanie nad Bibliou, pričom podčiarkol, že napriek tomu, že sú ľahostajní k písanému Slovu, sú dnešní mladí pripravení a ochotní prijať živé svedectvo dospelých ako aj vychovávateľov, ktorí by Božie slovo vložili do svojej každodennej praxe.

Účastníci synody dnes príhovory často prerušovali veľkým potleskom a v závere spoločne opakovali tému potreby a významnej úlohy katechéto, ktorých formovanie v Božom slove musí premieňať životy tých, ktorí ho počúvajú, aby sa stali jeho svedkami. „Viera a život“ - ako dodali v závere – „musia byť integrované tak, že Boh a sťastie nebudú prijímané odlúčené a to najmä v generácii mladých“.

-sg-

Na Biskupskej synode prehovorili zástupcovia veriacich laikov

Vatikán (15. októbra 2008, RV) – Osemnásť z celkového počtu 37 auditorov a auditoriek Biskupskej synody, medzi ktorými sú prevažne veriaci laici a laičky, zástupcovia rozličných hnutí a spoločenstiev, prehovorilo v utorok 14. októbra počas 14. generálnej kongregácie Synody. K ústrednej téme Božieho slova v živote a poslaní Cirkvi sa vyjadrili z rozličných pohľadov, reprezentujúcich ich konkrétne skúsenosti v úlohe veriacich laikov. -jb-

Brat Alois Leser z komunity Taizé poukázal na vzťah medzi Bibliou a životom mladých

Vatikán (15. októbra, RV/Zenit) – „Základom je privítať mladých, v atmosfére dôvery, ktorá ich podnieti k objaveniu Boha v nich žijúceho“ – to sú slová brata Aloisa Lesera, predstaveného francúzskej ekumenickej komunity Taizé, ktoré povedal na 12. generálnom zhromaždení biskupskej synody o Božom slove počas svojho príhovoru. Vo svojom rozprávaní si tiež spomenul na brata Rogera Schutzta, zakladateľa komunity, ktorý sa usiloval priblížiť modlitbu liturgie hodín mladým ľuďom. Jeho zámerom bolo priblížiť duchovné spoločenstvo mladým ľuďom, aby mohli zažiť osobné stretnutie s Bohom. Zhromaždeniu predložil niekoľko návrhov, ktoré by mohli pomôcť farským spoločenstvám pri spoločnom prežívaní modlitby. -dl-

Benedikt XVI. na Biskupskej synode o biblickej exegéze

Vatikán (15. októbra, RV) – Vo Vatikáne pokračovalo 12. generálne zhromaždenie Biskupskej synody o Božom slove 16. generálnou kongregáciou. Generálny sekretár synody Mons. Nikola Eterovič prítomným oznámil, že sobotná bohoslužba slova bude v Sixtínskej kaplnke, kde sa prítomným prihovori ekumenický patriarcha Bartolomej I. a pápež Benedikt XVI. Vráťme sa však ku včerajšiemu zasadnutiu synody, na ktorom vystúpil aj Svätý Otec. Svoj príhovor zamerl na tému základných kritérií biblickej exegézy, ďalej hovoril o rizikách sekularizmu a pozitivizmu v súvislosti so Svätým písmom ako aj o potrebe úzkeho vzťahu medzi exegézou a teológiou.

Ako Svätý Otec povedal, pre lepšie chápanie Biblie aj z hľadiska viery, sú potrební exegéti s kompletnou formáciou. Historicko-kritická metóda je pozitívna, ale je tiež potrebné, aby bola úplná – dodal Benedikt XVI., pričom sa odvolával na Dokument o interpretácii Biblie v Cirkvi, vydaný Pápežskou biblickou komisiou v roku 1993 pod jeho vedením – keď bol prefektom Kongregácie pre náuku viery. Ďalej pokračoval: „Počuli sme to najlepšie, čo nám môže vyplývať z exegézy, ale musíme uvažovať aj o rizikách. Historicko-kritická metóda pomáha chápať, že Sväté písmo nie je mytológiou, ale je skutočnými dejinami a že pomáha uchopiť hlbokú jednotu celého Písma. So svojimi príspevkami, ktoré sú často na vysokom akademickom stupni, pomáha chápať celkovú skutočnosť, ale môže tiež privádzať k myšlienkam o Biblii ako o knihe, ktorá sa týka len minulosti.“

Benedikt XVI. sa potom zamerl na druhý bod Konštitúcie II. vatikánskeho koncilu o Božom slove Dei Ver-

bum keď povedal, že ak sa stráca hermeneutika viery, na jej mieste rastie hermeneutika pozitivizmu a sekularizmu, podľa ktorej božského v dejinách niet a všetko sa redukuje len na ľudské, ako tomu aktuálne nasvedčuje hlavný prúd v Nemecku, ktorý neguje vzkriesenie Krista a ustanovenie Eucharistie zo strany Božieho Syna. Podľa pápeža niet dôvodu na dualizmus, ktorý v súčasnosti rozdeľuje teológiu a exegézu a tiež že teológia, ktorá nie je založená na interpretácii Písma, je teológiou bez základu, rovnako ako nemá základ ani exegéza, ktorá nie je teologickou. V praxi to znamená – dodal v závere Benedikt XVI. – že je potrebné rozšíriť formovanie budúcich exegétov. -sg-

Biskupská synoda sa zaoberala záverečným dokumentom

Vatikán (18. október, RV) – Sobotňajšia 19. kongregácia zasadnutia Biskupskej synody sa niesla v duchu prvých návrhov týkajúcich sa záverečného dokumentu synody. V nasledujúcich dňoch budú na programe diskusie a hlasovania o jeho obsahu, pričom jeho konečnú podobu zverejnia budúci piatok. Návrh dokumentu definovali prítomní v synodálnej aule ako posolstvo plné entuziazmu a odvahy pre kresťanov pri ich prežívaní Božieho slova. Jeho základné okruhy predstavil Mons. Gianfranco Ravasi, predseda Komisie pre záverečný dokument synody.

Na prvom mieste poukázal na tri základné kritériá potrebné pre jeho vypracovanie. Sú medzi nimi hlavne „opodstatnenosť“ alebo „schopnosť“ dospieť k maximálnemu zjednodušeniu, ďalej dôraz a napokon obsah, aby v sebe niesol základné hodnoty a princípy. Okrem iného zazneli aj niektoré body, o ktorých sa bude hlasovať počas nasledujúcich generálnych kongregácií. Základnou súčasťou návrhu dokumentu však bolo predstavenie niektorých stránok posolstva Božieho slova, z hľadiska jeho hlasu (teda zjavenia), ďalej jeho tváre (čiže Krista), jeho domu (čiže Cirkvi) a jeho ciest (teda jeho poslania).

Do návrhu prítomní zahrnuli aj špeciálne poďakovanie všetkým služobníkom Božieho slova, od katechétov až po vyučujúcich a všetkých tých, ktorí ohlasujú a svedčia o Božom slove a to aj v takých oblastiach, v ktorých vystavujú riziku vlastné životy. Z viacerých strán zaznela tiež na zasadnutí výzva, aby bol dokument zaslaný do farností, nech prostredníctvom neho veriaci lepšie spoznajú činnosť synody, či návrh, aby bolo v dokumente uvedené, že synoda sa venovala konkrétnym a aktuálnym pastoračným výzvam, medzi ktoré patrí najmä náboženská sloboda ako aj fakt, že zasadnutie malo na mysli dva rozmery poslania Božieho slova: jednak vo vzťahu k tým, ktorí ho nepoznajú vôbec a k tým, ktorí ho spoznali, ale naň zabudli – teda tým, ktorých konferencia v Aparecide označila ako „pokrstených, ktorým nebolo ohlásené evanjelium“. -sg-

Svätá stolica schválila tri nové alternatívy záverečných slov v liturgii

Vatikán (15. októbra, RV/Zenit) – Svätá stolica schválila tri nové alternatívy záverečných slov kňaza, ktorými rozpúšťa ľud po skončení svätej omše - oznámil to prefekt Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatostí kardinál Francis Arinze v utorok počas zhromaždenia Biskupskej synody o Božom slove. Svätý Otec vybral tri nové alternatívy z deviatich návrhov, ktoré boli v užšom výbere. Celkovo ich však bolo 72 a boli navrhnuté po odporúčaní Svätého Otca na zasadnutí 5. biskupskej synody o Eucharistii v roku 2005.

V súčasnosti sa na koniec slovenských eucharistických slávností uvádzajú slová: „Id'te v mene Božom.“ Významová podoba nových alternatív bude podľa prvého, neoficiálneho prekladu:

„Chod'te hlásať evanjelium nášho Pána- (Ite ad Evangelium Domini nuntiandum)“

„Chod'te v pokoji a oslavujte Pána svojim životom - (Ite in pace, glorificando vita vestra Dominum)“

„Chod'te v pokoji, aleluja, aleluja- (Ite in pace“ with „alleluia, alleluia)“.

Alternatívy sa už nachádzajú v revidovanom treťom vydaní Rímskeho misála, ktorý je už v tlači. -di-

Kongregácia pre kauzy svätých má nového generálneho relátora

Vatikán (11. októbra, RV) – Pápež Benedikt XVI. v sobotu vymenoval generálneho relátora Kongregácie pre kauzy svätých, ktorým sa stal reverend Vincenzo Criscuolo, ktorý doteraz pôsobil ako poradca dikastéria. -sg-

Milánsky arcibiskup Tettamanzi na tému duševného zdravia

Taliansko (13. októbra, RV) – „Kto trpí duševnou chorobou alebo kto má príbuzného, priateľa, či blízkeho takto chorého, dobre vie, že to často so sebou prináša stratu nádeje, radosti, či niekedy aj citu“ – uvádza sa v diecéznom posolstve milánskeho arcibiskupa kardinála Dionigiho Tettamanziho ku Svetovému dňu duševného zdravia, ktorý sme si pripomenuli na konci minulého týždňa. Zároveň tiež vyzval kresťanské spoločenstvo, aby rozvíjalo kurzy pre dobrovoľníkov a kurzy vzdelávania pre mladých v tejto oblasti, aby pomáhali ľuďom takto postihnutým prinavrátiť im ľudskú dôstojnosť.

V tejto súvislosti žiadala o väčšiu asistentskú službu duševného zdravia aj Svetová zdravotnícka organizácia (SZO). Podľa riaditeľa oddelenia duševného zdravia SZO Benedetta Saracena, je na svete asi 300 miliónov ľudí, ktorí trpia duševnými chorobami. Podľa neho by sa vlády všetkých krajín mali zaoberať týmito otázkami a snažiť sa znižovať násilie a dodržiavať ľudské práva na psychiatrických oddeleniach a nemocniciach na celom svete, ako v bohatých tak v chudobných krajinách. -jv, sg-

Nová kniha o Piovi XII. prináša svedectvá zachránených židov

Vatikán (10. októbra, RV) – „Pius XII. Pravda ťa oslobodí“ – to je názov knihy sestry Margherity Marchioneovej z dielne Vatikánskeho vydavateľstva. Úvodný predslav k publikácii, ktorú v týchto dňoch predstavili vo Vatikánskom rozhlase napísal štátny sekretár kardinál Tarcisio Bertone.

Podľa autorky knihy by historici mali hovoriť pravdu o pápežovi Piovi XII., pretože ako dodala v rozhovore - „to bol pápež všetkých ľudí, pápež, ktorý zachránil 5 tisíc Židov počas okupácie nacistov a bol to svätý pápež.“

Potom dodala, že v súčasnosti sme z hľadiska historického spoznania pápeža Pia XII. asi na pol ceste, keďže je stále – a to najmä v Amerike – dosť Židov zameraných proti nemu, napriek tomu, že zachránil stovky Židov.

„Nerozumiem, prečo nechcú pochopiť pravdu. Dúfam, že s mojimi knihami aspoň katolícky ľud pochopí, že tento pápež urobil všetko pre záchranu nielen Židov, ale aj mnohých politických protivníkov, ktorí sa museli ukrývať pred nacistami. A ukrývali sa aj vo Vatikáne“ – dodala sestra Marchioneová. Súčasťou knihy sú aj listy a svedectvá Židov, ktorých pápež Pius XII. zachránil. -jv-

V sobotu sa skončil maratón „Biblia dňom i nocou“

Taliansko (13. októbra, RV/Zenit) – Vatikánsky štátny sekretár kardinál Tarcisio Bertone v sobotu večer ukončil takzvaný biblický maratón nepretržitého čítania Biblie s názvom Biblia dňom i nocou prečítaním poslednej kapitoly z knihy Zjavenia sv. apoštola Jána. Maratón čítania otvoril minulú nedeľu Svätý Otec, keď prečítal prvú kapitolu z knihy Genezis.

Projekt pokračoval celý týždeň až do soboty, pričom ho bolo možné nepretržite sledovať na talianskom programe RAI, ktorý ho vysielal z Baziliky sv. Kríža jeruzalemského v Ríme.

Pri čítaní úryvkov Biblie v rôznych jazykoch sa vystriedalo takmer 1200 účastníkov zo 64 krajín sveta,

medzi ktorými boli aj traja bývalí prezidenti Talianska, 40 účastníkov 12. generálneho zhromaždenia biskupskej synody, 30 protestantov, 17 židov a 6 moslimov. Projekt sa tak niesol v duchu budovania medzináboženských bratských vzťahov. Zároveň je považovaný za najdlhší televízny prenos v dejinách, ktorý trval 139 hodín. -dl-

Najprekladanejšou knihou sveta je stále Biblia

Vatikán (15. októbra, RV/AsiaNews) – Sväté písmo je najrozšírenejšou knihou na svete. Vyhlásil to v utorok predseda Katolíckej biblickej federácie arcibiskup Vincenzo Paglia na tlačovej konferencii. Biblia bola vydaná v 2545 rozličných jazykoch. Zostáva ešte ďalších 4500 jazykov, ktoré čakajú na jej preklad. Katolícka biblická federácia na začiatku konferencie podpísala zmluvu o spolupráci so Zjednotenými biblickými spoločnosťami, aby spoločne prispeli k novým prekladom a rozšíreniu Biblie.

Arcibiskup Paglia tiež poukázal na ekumenický rozmer Biblie, ktorý prispieva k zjednoteniu kresťanov v modlitbe „Vo všeobecnosti je dobré vedieť, že Biblia je centrom modlitbového stretnutia a dialógu medzi farnosťami a cirkevnými spoločenstvami. Ak hovoríme o ekumenickom dialógu, tak treba povedať, že práve v tejto oblasti sme zaznamenali najväčší pokrok. Stále je však mnoho problémov, no spoločné zhromaždenia pri Písme dnes prispievajú k významným stretnutiam kresťanov,“ uviedol na záver arcibiskup Paglia. -dl-

Kongres na tému „Kristovej podoby“

Taliansko (11. októbra, RV) – V Ríme sa v sobotu začal XII. medzinárodný kongres organizovaný Medzinárodným inštitútom výskumu Kristovej podoby na tému „Kristova tvár v tvárach človeka. Blahoslavenstvá a encyklika „Spe salvi“ Benedikta XVI.“

Cieľom kongresu je uvažovať nad rozličnými „podobami“ človeka, ktoré prijal od Ježiša z evanjeliových rozprávání, akými sú láska, neha, milosrdenstvo, dojatie, utrpenie či radosť ako aj nad optikou viery, ťažkej na pochopenie človekom, ale pritom upriamenej k nádeji, podľa definície Listu Hebrejom, ako nám to vo svojom návode k čítaniu encykliky „Spe salvi“ predkladá aj Pápež Benedikt XVI.: „Viera je základom toho, v čo dúfame, dôkazom toho, čo nevidíme“ (Hebr 11,1).

Počas kongresu budú prítomní uvažovať aj o duchovnom a morálnom formovaní v osobnom, rodinnom, sociálnom či kultúrnom živote človeka dneška, ktorý je prinútený čeliť strate hodnôt, ktorá postihuje ako jednotlivcov, tak aj rozličné formy života. -sg-

Vyhlásenie COMECE k finančnej kríze

Rada pre rodinné a sociálne otázky pri Konferencii biskupov Francúzska vydala v uplynulých dňoch vyhlásenie k finančnej kríze, ktoré prevzali účastníci stretnutia predsedov a zástupcov sociálnych komisií Komisie biskupských konferencií Európskej únie (COMECE). Jeho téma znie „V jadre krízy – vniest dôveru, zvýšiť kredit“:

„Kríza, ktorou prechádzame, svedčí o dôležitosti financií pre hospodárstvo a sociálny mier.

Financovanie hospodárstva urýchlila globalizácia, o ktorej by bolo nesprávne tvrdiť, že má len negatívne účinky. Ona spôsobila prenos bohatstva a technológií. Ona bola mocnou pákou pre investičné plány v krajinách na cestách rozvoja. Slobodný trh, za podmienky rešpektovania istých požiadaviek, ostáva bez pochyby najúčinnnejším nástrojom užívania zdrojov a odpovedá tak na potreby ľudí a spoločností účinným spôsobom. Avšak táto kríza nám odhaľuje mnoho negatívnych dôsledkov, keď finančné myslenie, dotlačené do krajnosti, sa stáva odtrhnutým od hospodárstva a má ako jediný cieľ hľadanie okamžitého zisku. Naše spoločnosti sú rozkolísané. A ako vždy v podobných prípadoch, prvé a najnevinnnejšie obeť sú najchudobnejší.

Táto kríza nás vyzýva všetkých k prehodnocovaniu nášho životného štýlu, nášho vzťahu k peniazom, spôsobov, ako dosiahnuť, aby naše úspory prinášali ovocie a splácanie pôžičiek. Môžeme len uvítať úsilia vlád a politických zodpovedných riešiť túto situáciu. Je podstatné, že prevzaté opatrenia majú aj iný cieľ, ako len udržanie finančného systému, ktorý odhalil jeho slabosti a ich ľudské dôsledky.

Toto sa nedá uskutočniť:

- bez spolupráce medzi štátmi v rámci Európy,
  - bez zavedenia národných a medzinárodných účinných ustanovení organizácie finančných trhov,
  - bez prevzatia prostriedkov pre nasmerovanie našich ekonomíí, aby tieto boli v službe ľuďom a nie výlučne zisku.
- Toto predpokladá istú morálnu úvahu a isté angažovanie:
- aby sa prehodnocovali špekulatívne praktiky smerujúce k maximálnemu výnosu v krátkom čase,
  - aby boli zavedené prostriedky s jasnejším účinkom peňazí a lepším zhodnotením rizík,
  - aby hospodárstvo rozvíjalo rozumnejšie zdroje úverov,
  - aby bol finančný trh sociálne zodpovednými investíciami nasmerovaný k službe produktívnej a usporiadanej ekonomie, v súlade s environmentálnymi požiadavkami.“

Deň spomienky na pápeža Jána Pavla II. v Poľsku

Poľsko (13. októbra, RV/SIR) – Nedľa sa v Poľsku niesla v znamení oslavy Dňa spomienky na pápeža Jána Pavla II. Počas podujatia, ktoré býva každý rok sa veriaci vo všetkých poľských diecézach zameriavajú na učenie pápeža Jána Pavla II.

Tohtoročná téma bola „Ján Pavol II., učiteľ mládeže“ a organizátori ňou chceli poukázať na jeho starostlivosť o mladých a tiež na nádej, ktorú do nich vkladal, ako to hovorieval na mnohých svojich stretnutiach.

Program, ktorý bol počas celého víkendu mal duchovný, sociálny i kultúrny charakter a vyvrcholil medzinárodným stretnutím, na ktorom sa zúčastnil aj predseda Pápežskej rady pre laikov kardinál Stanislaw Rylko.

Pri tejto príležitosti tiež dlhoročný priateľ Jána Pavla II. kardinál Stanislaw Dziwisz celebrol svätú omšu zo Sanktuária Božieho milosrdenstva v Krakove. **-dl-**

Cirkev vo Vietname má nového biskupa

Vietnam (10. októbra, RV/AsiaNews) – Napriek ťažkostiam a vládnym obmedzeniam má Cirkev vo Vietname dôvod na oslavu – nového biskupa totiž získala diecéza, ktorá je už dva roky bez neho. Je ním Cosma Hoang Van Data, 61 ročný jezuita, ktorému prideliili diecézu Bac Ninh s asi 7 miliónmi obyvateľov, z nich takmer 130 tisíc veriacich.

Situácia Cirkvi vo Vietname je zúfalá. Vláda jej násilne berie majetky už vyše 20 rokov. Arcibiskup Nga Quanga Kieta je napríklad stále pod policajným dozorom v domácom väzení kvôli jeho vyjadreniam o vládnej nepravodlivosti.

Túžbou veriacich v krajine je, aby vláda akceptovala požiadavky Cirkvi ohľadne spoločného úprimného dialógu. Vymenovanie nového biskupa prinieslo veriacim novú nádej a povzbudenie v ich ťažkých časoch. **-dl-**

Milión detí sa vo Venezuele bude modliť za pokoj

Venezuela (14. októbra, RV/Zenit) – Milión detí sa bude v sobotu vo Venezuele modliť modlitbu svätého ruženca za pokoj a mier vo svete. Myšlienka, ktorá vznikla v roku 2005 sa z Venezuely rozšírila do celého sveta. Hlavným sponzorom ako aj šíriteľom myšlienky podujatia je Národná rada pre

laikov vo Venezuele. Jej zámerom je vstúpiť do srdca detí túžbu modliť sa za vnútorný pokoj pre každého človeka na celom svete.

Ako organizátori ďalej uviedli „táto akcia si nevyžaduje žiadne finančné náklady, stačí len pripojiť sa k modlitbe ruženca v sobotu o deviatej hodine ráno.“ Dobrovoľníkom sa teda môže stať každý, kto touto mariánskou modlitbou v sobotu prispeje k šíreniu posolstva mieru a pokoja. **-dl-**

Nová katedrála Fatimskej Panny Márie v Kazachstane

Kazachstan (15. októbra, RV) – V meste Karaganda v Kazachstane vzniká nová katolícka katedrála zasvätená Panne Márii Fatimskej. V krajine gulagov, kde boli v posledných 50 rokoch takéto aktivity počas režimu potláčané, je to veľká udalosť. V Karagande vzniká okrem katolíckej katedrály aj pravoslávny kostol a mešita. Ako ďalej uvádza agentúra Fides, mesto bolo v minulosti centrom obetí politického a náboženského útlaku. Kresťania za svoju vieru v Krista totiž často zaplatili svojimi životmi. Ilegálne tu pôsobilo mnoho kňazov, medzi nimi aj Alexij Sarttski, ktorý bol v roku 2001 pápežom Jánom Pavlom II. blahorečený. Počas vtedajšej návštevy pápeža vznikli dobré vzťahy medzi Vatikánom a štátnymi autoritami Kazachstanu, ktoré v roku 2003 prisľúbili vznik katedrály, zasvätenej Panne Márii, Matke všetkých národov. **-jv-**

V Istanbule zasadal Ekumenický patriarchát

Turecko (11. októbra, RV/AsiaNews) – V Istanbule sa včera stretli patriarchovia pravoslávnych cirkví, aby spoločne oslávili 2000. výročie narodenia sv. Pavla.

Pozvanie na dvojdnové stretnutie prijal aj moskovský patriarcha Alexej II. V súvislosti so stretnutím napísal primátor Kolína Fritz Schramm list tureckému predsedovi vlády Recepovi Tayyipovi Erdoganovi, v ktorom mu pripomenul jeho niekdajší záväzok vybudovať pútnické miesto k úcte apoštola v jeho rodisku. Poukázal tiež na to, že v rodisku apoštola národov sa nenachádza ani jeden kresťanský chrám.

Z minulosti sú známe snahy vytvoriť kresťanské spoločenstvo. Pokúšal sa o to taliansky kapucínsky páter Giuseppe da Genova, ale po 2. svetovej vojne sa kresťanská komunita pre nedostatku kresťanov rozpadla. Premiér Erdogan prisľúbil, že výstavbu svätej podporí. **-dl-**

Ordinár prijal dekanov Vzdušných síl Armády Poľskej republiky

Zložky Vzdušných síl SR a zvlášť ich duchovnej služby na pozvanie Vojenského dekanátu navštívili v dňoch 6. - 10. októbra 2008 dekan duchovnej služby vzdušných síl Armády Poľskej republiky. Trojicu dekanov zastupujúcich Katolícku, Evanjelickú a.v. a Pravoslávnu cirkev v sprievode dekanov veliteľstva Vzdušných síl OS SR plk. Marka Trochana a pplk. Mareka Ignacika prijal aj ordinár OS a OZ SR Mons. František Rábek. V prezentácii ich oboznámil so štruktúrami a činnosťou Ordinariátu OS a OZ SR a v diskusii si vymenili názory a skúsenosti na pôsobenie vojenských kaplánov. Hostia v ďalších dňoch navštívili aj predstaviteľov nekatolíckych cirkví na Slovensku, veliteľstvo Vzdušných síl SR vo Zvolene Leteckú základňu generálplukovníka Jána Ambruša v Prešove a Ministerstvo obrany v Bratislave. Partnerská návšteva z Poľska bola prejavom vzájomných dobrých vzťahov a pretrvávajúcej spolupráce medzi oboma duchovnými službami. -tu-

Rehoľníci sa zaoberali výzvami sekularizácie

Zasvätený život a sekularizácia boli témou druhého ročníka sympózia o zasvätenom živote, ktoré zorganizovali obe konferencie vyšších rehoľných predstavených na Slovensku. Sympóziu sa konalo 11. októbra 2008 v priestoroch rehole saleziánov v Žiline a zúčastnilo sa ho spolu 98 vyšších predstavených a delegátov mužských a ženských rehoľných inštitútov a taktiež zástupcov sekulárnych inštitútov pôsobiach na Slovensku.

Téma tohtoročného sympózia je veľmi aktuálna: Existénčne sa dotýka každej zasvätenej osoby a má nespochybniteľný význam aj v kontexte realizácie Pastoračného plánu Katolíckej cirkvi na Slovensku pre roky 2007 - 2013.

II. vatikánsky koncil upozorňuje, že sekularizácia je vo svojej podstate pozitívnym procesom, ktorý priznáva svetu kultúry a vedy autonómiu, ktorá im právom nále-

ží, no pritom nepretína transcendentný rozmer každého ľudského života. Sekularizácia však často ústi do sekularizmu s jeho snahou vybudovať oklieštený a sploštený svet, ktorý by bol uzavretý sám do seba bez otvorenosti pre Boha a všetky transcendentné rozmery života. Spôsob bytia zasvätených osôb je existenčným popretím tejto snahy! Zasvätení muži a ženy veriac, že každodenný život má svoju reálnu teologickú dimenziu, usilujú aj na Slovensku o uskutočňovanie stále nových foriem prítomnosti tak, aby boli trvale verní evanjeliómu príkazu byť „kvasom“.

Na sympóziu odzneli prednášky, v ktorých sa sekularizácia zasväteného života nielen konštatovala, ale hľadali sa aj východiská a kladné aspekty tohto javu. Salezián Štefan Turanský špecifikoval pojem sekularizácie a predstavil ho aj ako pozitívnu výzvu. Jezuita Jozef Šuppa obhajoval myšlienku, že rehoľný život môže byť trvalou nádejou pre dnešný svet pokiaľ si uchová svoju vlastnú identitu a vernosť Ježišovi a jeho evanjeliu. Františkánka Helena Torkošová načrtla situáciu slovenskej mládeže a metódy práce s ňou v dnešnom sekularizovanom svete. Popoludní účastníci pracovali v tematicky rozdelených skupinkách a zdieľali sa so svojimi závermi v pléne. Ladislav Tkáčik OFMCap

Nitre oslávili 150. výročie narodenia biskupa Otakara Procházku

V kostole Navštívenia Panny Márie v Nitre sa v piatok 10. 10. 2008 konala oslava 150. výročia narodenia katolíckeho biskupa Otakara Procházku. Podujatie, na ktorom sa zúčastnil nitriansky biskup Viliam Judák spolu so székesfehérvárskym biskupom Antalom Spányim sa začalo svätou omšou a pokračovalo kladením venca ku kostolu svätého Michala na Nitrianskom Vŕšku, kde bol biskup Procházka pokrstený a kde má aj pamätnú tabuľu.

Biskup Judák v príhovore po evanjeliu predstavil prítomným život, dielo a odkaz Otakara Procházku. Okrem iného vyzdvihol jeho sociálne cítenie, bohatú publikačnú činnosť a myšlienky, ktoré predbehli dobu, keďže boli až o niekoľko desaťročí predmetom diskusie na Druhom vatikánskom koncile. Host' z Maďarska – biskup Antal Spányi zdôraznil, že nitriansky rodák, biskup Procházka, má v jeho diecéze od veriacich úctu aj po takmer sto rokoch od jeho smrti.

Otakar Procházka sa narodil 10. októbra 1858 v Nitre. Navštevoval gymnázium v Lučenci, v Nitre a v Kaloči. Teológiu absolvoval v Ostrihome a v Ríme. Ako biskup v Székesfehérvári sa v roku 1904 stal univerzitným profesorom v Budapešti. Bol spoluzakladateľom kresťansko-sociálnych organizácií v Uhorsku. Jeho súčasníci ho označovali za „apoštola chudobných“ vo vtedajšom Uhorsku. Zomrel v Budapešti 2. apríla 1927. Miroslav Lyko

Horská služba v Západných Tatrách privítala Jozefa Hurtona

V sprievode ordinára OS a OZ SR Mons. Františka Rábeka a policajného kaplána KRPZ v Žiline npor. Miloša Galbavého zavítal medzi príslušníkov stredísk Horskej záchranej služby oblasti Západných Tatier v Zuberco dlhoročný horský záchranár a kňaz slovenského pôvodu žijúci v Talianskych Alpách ThDr. Jozef Hurton. Jeho návšteva sa uskutočnila na pozvanie príslušníkov Horskkej záchranej služby Rudolfa Žuffu a Rastislava Šrobu, ktorý aj vďaka pomoci Jozefa Hurtona mali možnosť zúčastniť sa pretekov horských vodcov v Talianskych Alpách a zdolať vrchol alpského Ortleru. Stretnutie sa začalo svätou omšou vo farskom kostole sv. Vendelína, ktorú spolu s Mons. Rábekom a Dr. Hurtonom celebraval pre príslušníkov Horskkej záchranej služby a miestnych veriacich aj domáci farár Vdp. Marián Dopater. Po jej skončení sa všetci stretli v zubereckom kultúrnom dome, kde Dr. Hurton po zhladnutí filmu o výcviku lavínových psov, ktorému sa dlhé roky venoval, odpovedal na otázky záchranárov i miestnych farníkov. Na záver besedy odovzdal Dr. Hurton jednotlivým staniciam HZS a jednotlivým záchranárom spomienkové dary od talianskej horskej služby. Atmosféra zaujímavého stretnutia bola umocnená nielen povzbudivou homíliou ordinára Rábeka zamieranou na úprimne veriacich laikov zodpovedne pôsobiacich v HZS, ale aj pôsobivými zážitkami Dr. Hurtona zo života záchranárov v Alpách, podloženými aj prejavmi hlbokjej viery a pokory pred majestátnom Boha a veľhôr.

ThDr. Jozef Hurton, rodák z Macova na Podunajskej nížine po maturite na trnavskom gymnáziu začal študovať medicínu. Pre svoje náboženské presvedčenie bol však v roku 1950 vylúčený. Rok strávil vo vojenskom pracovnom tábore v Libave na Morave. Po ilegálnom prekročení hraníc bol poslaný na teologické štúdiá do Ríma. Už ako kňaz, študoval literatúru a cudzie jazyky v severotalianskej Padove. Od roku 1960 rokov pôsobí v rázovitej dedine Sulden v Tyrolských Alpách (cca 1900 m n.m.), ktorá je známym turistickým strediskom. Bol svedkom viacerých nešťastí na horách a tak sa rozhodol vstúpiť do horskej služby, založiť školu pre lavínových psov a nakrúcať inštruktážne filmy o horách. Verí, že jeden život má väčšiu cenu, ako všetky tie jeho milované hory dohromady. Stal sa novinárom, filmárom, vedúcim horskej služby, cvičil lavínových psov a zúčastňoval sa medzinárodných sympózií. Medzi jeho spolupracovníkov a priateľov patrí i svetoznámy horolezec Reinhold Messner, s ktorým natočil niekoľko filmov a kardinál Jozef Tomko, s ktorým sa spriatelil ešte počas rímskych štúdií a päť rokov bývali spolu v Nepomučene. Často ho navštevuje. Dr. Hurton je už na dôchodku, ale na požiadanie svojho biskupa stále počas sezóny pracuje v Suldene s turistami.

Horskú záchranu v oblasti Západných Tatier – Sever vykonáva Horská záchranná služba v súčinnosti s dobrovoľným zborom HS nS (Horská služba na Slovensku). Pracuje tam 5 profesionálnych členov a do 40 dobrovoľných členov HS nS. Niektoré záchranné akcie sú vykonávané aj v spolupráci s poľkou záchrannou službou TOPR. Okrem samotnej záchrany v horách HZS a HS nS vykonáva tiež lyžiarske služby (ošetrenie a zvoz ranených) v lyžiarskych strediskách v okolí Zuberca. Okrem týchto poskytovaných služieb je možné využiť aj služby horského sprievodcu prípadne objednať si prednášku pre hostí.

Tibor UJLACKÝ

Púť košických bohoslovcov na Velehrad

Uplynulý víkend sa moravské pútnické miesto Velehrad stalo hostiteľom všetkých kňazských seminárov z Čiech, Moravy a Slovenska. Po dvoch rokoch sa tak opäť stretli bohoslovci z týchto seminárov, aby sa spoločne zúčastnili na slávení Eucharistie a zároveň, aby sa vzájomne mohli podeliť o skúsenosti z formácie v seminári.

Program sa začal slávnostnou svätou omšou, ktorú celebraval brnenský diecézny biskup Mons. Vojtěch Cikrle. Vo svojej homílii predstavil Pannu Máriu ako Ženu, ktorá ochotne povedala Bohu svoje „fiat“ s obrovskou pokorou a bez reptania. Zároveň ju predstavil ako Matku, ktorá jednak prežívala obrovskú bolesť, keď jej syn umieral, ale aj nesmiernu radosť, keď vstal z mŕtvych. Otec biskup prítomným seminaristom povedal, že ani ich život sa nezaobíde bez chvíľ radosti i bolesti. Povzbudil ich však, aby sa učili všetko pokorne prijímať a obetovať Bohu podľa vzoru Panny Márie, ku ktorej sa vždy majú utiekať ako ku svojej Nebeskej Matke.

Po svätej omši nasledovali prezentácie jednotlivých seminárov, v ktorých sa bohoslovci snažili rozličnými spôsobmi predstaviť ostatným históriu a rôzne situácie v svojom seminári. Popoludňajší program tvorila práca v skupinách. Tu sa mohli bohoslovci navzájom bližšie spoznať a diskutovať predovšetkým o tom, čím je rovnaký a čím sa od seba líši ich pobyt v seminári.

V závere celého stretnutia sa všetci zúčastnili na Akatyste v podaní gréckokatolíckych bohoslovcov. Pre košických bohoslovcov bolo veľkým obohatením nielen stretnutie na Velehrade, ale aj víkend vo farnosti Napajedla, kde boli počas stretnutia ubytovaní v rodinách. Mohli tak okúsiť láskavé prijatie zo strany farníkov, ich pohostinnosť, či pohovárať sa o rôznych ľudských problémoch. Ako budúci kňazi si tak mohli vyskúšať aké to je byť poslaný k ľuďom a naslúchať im.

F. Barna a J. Koval', bohoslovci